

การจัดการศึกษาทวิวุฒิ ไทย-จีน เพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา สมรรถนะสูง กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา: การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอเชิงนโยบาย

The Management of Thai-Chinese Dual-Degree Education for Developing a High-Competency Vocational Workforce: A Case Study of Ayutthaya Technical College – Problem Analysis and Policy Recommendations

มยุรี ศรีระบุตร¹ ณรงค์ อองศากิจบริบูรณ์² อภิวัฒน์ จันทวรรณ³
จันทร์จิราภรณ์ อองศากิจบริบูรณ์⁴ สมปอง ยอดเงิน⁵
ชัยวิชิต เขียรชนะ⁶

Mayuree Srirabut¹ Narong Ongsakitboriboon²
Apiwat Jantawan³ Janjiraporn Ongsakitboriboon⁴
Sompong yodngoen⁵ Chaiwichit Chianchana⁶

^{1,2,3,4,5} นักศึกษา สาขาวิชาบริหารอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

^{1,2,3,4,5} Student, Vocational and Technical Education Management, King Mongkut's University of Technology North Bangkok
E-mail : mayureetu3296@gmail.com, o.narong@hotmail.com, apiwatj16816@gmail.com,
janjiraporn@lbcat.ac.th, Sompongngang11@gmail.com

⁶ อาจารย์ สาขาวิชาบริหารอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

⁶ Lecturer, Vocational and Technical Education Management, King Mongkut's University of Technology North Bangkok
e-mail : chaiwichit.c@fte.kmutnb.ac.th

Received: 2025-03-24 Revised: 2025-10-14 Accepted: 2025-12-02

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน ที่เหมาะสมในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง: กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา และ 2) ศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน ที่เหมาะสมในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง: กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา เพื่อยกระดับกำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงในบริบทความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชา ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักศึกษา ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาในการจัดการศึกษาทวิวุฒิ สามารถจำแนกได้เป็น 6 ด้าน ได้แก่ งบประมาณและค่าใช้จ่าย หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ การคัดเลือกและความพร้อมของนักเรียน การ

สนับสนุนจากภาครัฐ ทัศนคติและค่านิยมทางการศึกษา และโอกาสในการทำงาน ปัญหาที่ค้นพบทั้ง 6 ด้านนี้ ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และความสามารถในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของนักเรียนอาชีว

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้ประกอบด้วย การจัดสรรงบประมาณอย่างยั่งยืน พัฒนาหลักสูตรร่วมให้มีความเท่าเทียม เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมความร่วมมือภาครัฐและเอกชน และสนับสนุนระบบติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ : การศึกษาทวิวุฒิ ความร่วมมือไทย-จีน อาชีวศึกษาสมรรถนะสูง นโยบายการศึกษา ความร่วมมือระหว่างประเทศ

Abstract

This research aimed to 1) examine the problems in implementing the Thai-Chinese dual vocational education model suitable for developing high-competency vocational manpower and 2) propose policy recommendations to enhance the program's effectiveness and sustainability. Qualitative research was conducted with purposively selected participants, including school administrators, department heads, instructors, students, and parents. Data were collected through semi-structured interviews, validated by triangulation, and analyzed using content analysis.

The research findings revealed that:

1. The challenges in managing the dual-degree education program can be classified into six areas: budget and expenses, curriculum and learning standards, student selection and readiness, government support, educational attitudes and values, and employment opportunities. These six areas of challenges contribute to educational inequality and influence the ability of vocational students to access the labor market.

2. The policy recommendations include sustainable budget allocation, development of a jointly equitable curriculum, increased public relations channels, promotion of cooperation between the public and private sectors, and support for a systematic monitoring and evaluation system

Keywords : Dual Degree Education, Thailand-China Collaboration, High Competency Vocational Education, Educational Policy, International Cooperation.

1. บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและศักยภาพของประเทศ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 [1] กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ เชื่อมโยงกับ เป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) [2] ซึ่งเน้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงานในยุคดิจิทัลและอุตสาหกรรมสมัยใหม่

ในบริบทของอาชีวศึกษา การพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะสูงถือเป็นหัวใจสำคัญของการ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 [2] และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560–2579) [3] มุ่งเน้นให้สถาบันอาชีวศึกษาผลิตและ พัฒนากำลังคนที่มีทักษะตรงตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ผ่านการบูรณาการความ ร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษา การศึกษาทวิวุฒิ ไทย-จีน จึงเป็นแนวทางหนึ่ง ที่ตอบโจทย์ดังกล่าว โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับวุฒิการศึกษาจากทั้งสองประเทศ และได้ฝึก ปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างห้องเรียนและสถาน ประกอบการ (Work-integrated Learning: WiL)

โครงการความร่วมมือทวิวุฒิ ไทย-จีน ดำเนินการภายใต้การสนับสนุนของสำนักนโยบาย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ [4] และเป็นไปตามมาตรฐานของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) [5] กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ [6] และมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ (TPQI) [7] เพื่อให้การจัดการ ศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานสากลและสร้างสมรรถนะที่สามารถแข่งขันได้ในระดับโลก ตัวอย่างเช่น ความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยาและวิทยาลัยเทคนิคอาชีวศึกษาเทียนจิน ไป๋ไห่ ประเทศจีน ซึ่งดำเนินการมากกว่า 9 ปี ครอบคลุม 4 สาขาหลัก ได้แก่ ช่างกลโรงงาน (CNC) เทคนิคคอมพิวเตอร์ (IoT) เมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์ และยานยนต์ไฟฟ้า เป็นกรณีศึกษาที่สะท้อน ให้เห็นถึงการพัฒนาอาชีวศึกษาระดับนานาชาติอย่างเป็นรูปธรรม

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 [8] ยังได้กำหนดให้ “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” เป็นยุทธศาสตร์หลักของการขับเคลื่อนประเทศ โดยมุ่งเสริมสร้างคนไทยให้มีทักษะสูง คิดเป็น ทำเป็น และสามารถทำงานร่วมกับนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาทวิวุฒิ ไทย-จีน จึงสอดคล้อง กับยุทธศาสตร์ดังกล่าว ทั้งในมิติของการยกระดับสมรรถนะ การเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การใช้ภาษา ต่างประเทศในบริบทวิชาชีพ และการฝึกปฏิบัติจริงในอุตสาหกรรมต่างประเทศ ซึ่งช่วยเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันของกำลังคนไทยในตลาดแรงงานโลก

ในด้านนโยบายของสำนักนโยบายปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ) [4] ได้เน้นการพัฒนากระบวนการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและมาตรฐานสากล สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดนโยบายพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาให้เชื่อมโยงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และส่งเสริมโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การศึกษาทวิวุฒิ ไทย-จีน จึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานระดับนานาชาติได้อย่างมั่นใจ

กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 [9] และยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา 15 ปี (พ.ศ. 2555–2569) [10] ต่างมุ่งพัฒนาอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม การประกาศมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาทวิวุฒิภายใต้ความร่วมมือกับต่างประเทศ พ.ศ. 2568 [11] ได้กำหนดกรอบมาตรฐานสำหรับสถาบันที่จัดการศึกษาในรูปแบบนี้ ทั้งในด้านหลักสูตร การเทียบโอนหน่วยกิต การฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ และการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้รับวุฒิการศึกษาที่ได้ รับการรับรองทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

จากแนวคิดและกรอบนโยบายทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าการศึกษาทวิวุฒิ ไทย-จีน เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ทั้งการยกระดับศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ การบูรณาการการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม และการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างยั่งยืน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาทวิวุฒิ ไทย-จีน ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายของภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

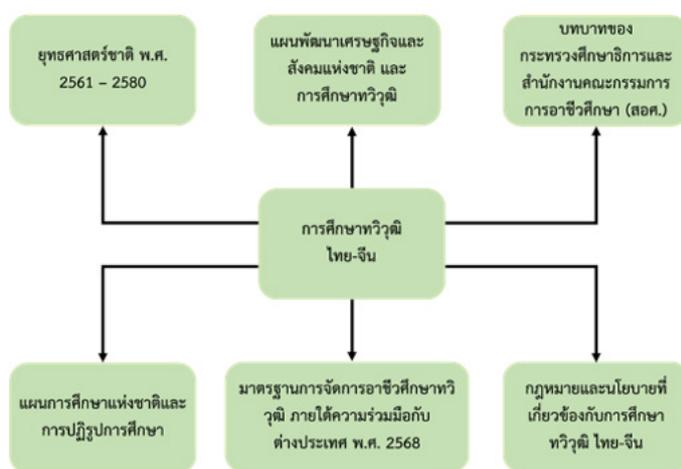
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการศึกษาทวิวุฒิ ไทย-จีน ในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง: กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา

2.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน ในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง: กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) โดยมีพื้นที่วิจัยคือ วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา ประชากรคือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่เข้าร่วมโครงการทวิวุฒิ ไทย-จีน รวมถึงผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้ปกครอง เป็นผู้ให้ข้อมูลจำนวน 24 คน คัดเลือกด้วยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าสาขาวิชาและหัวหน้างานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทวิวุฒิ ไทย-จีน ครูผู้สอนใน 4 สาขาวิชา ได้แก่ ช่างกลโรงงาน (CNC), เทคนิคคอมพิวเตอร์ (IoT), เมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์, และยานยนต์ไฟฟ้า ผู้ปกครองและนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยน ณ วิทยาลัยเทคนิคอาชีวศึกษาเทียนจินไป๋หย่า สาธารณรัฐประชาชนจีน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Guide) พัฒนาตามแนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus Group Guide) ของ Guest, Namey และ McKenna [12] ที่เน้นการใช้คำถามปลายเปิด (open-ended questions) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสะท้อนประสบการณ์ ความคิดเห็น และทัศนคติอย่างลึกซึ้ง เครื่องมือได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทของงานวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยผู้วิจัยในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2568 ณ วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา/ผู้ปกครอง เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจำแนก รหัส (coding) การจัดหมวดหมู่ และตีความประเด็นสำคัญ หากใช้ซอฟต์แวร์วิเคราะห์ข้อมูล (เช่น NVivo) จะมีการระบุไว้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการจัดการศึกษาทวิวุฒิ ไทย-จีน เพื่อการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน ที่เหมาะสมในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง : กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา จากการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน ในวันศุกร์ ที่ 21 กุมภาพันธ์ 2568 วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

4.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน ที่เหมาะสมในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง: กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิไทย-จีน จำแนกได้เป็น 6 ด้าน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปสภาพปัญหาในการจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน

ด้านปัญหา	สาระสำคัญที่พบจากการสัมภาษณ์	จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวถึง
งบประมาณและค่าใช้จ่าย	ค่าเดินทาง ค่าครองชีพสูง ผู้ปกครองต้องรับภาระเอง	18
หลักสูตรและการเรียนรู้	โครงสร้างหลักสูตรต่างกัน นักเรียนต้องปรับตัวกับภาษาจีน	17
ความพร้อมของนักเรียน	ขาดพื้นฐานภาษาจีน และพื้นฐานทฤษฎีบางวิชา	15
การสนับสนุนจากภาครัฐ	นโยบายไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง	13
ทัศนคติและค่านิยมของสังคม	ผู้ปกครองบางส่วนยังนิยมสายสามัญมากกว่าอาชีวะ	12
โอกาสในการทำงานหลังจบ	ยังไม่มีช่องทางชัดเจนในตลาดแรงงานไทย	14

จากตารางที่ 1 สรุปสภาพปัญหาในการจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน พบสาระสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้ งบประมาณและค่าใช้จ่าย ปัญหาคือค่าเดินทาง ค่าครองชีพของผู้เรียน ผู้ปกครองต้องรับภาระเอง ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึง 18 คน หลักสูตรและการเรียนรู้: ปัญหาคือโครงสร้างหลักสูตรต่างกัน นักเรียนต้องปรับตัวกับภาษาจีน ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึง 17 คน ความพร้อมของนักเรียน ปัญหาคือขาดพื้นฐานภาษาจีน และพื้นฐานทฤษฎีบางวิชา ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึง 15 คน การสนับสนุนจากภาครัฐ ปัญหาคือนโยบายไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง ซึ่งมีผู้

ให้ข้อมูลกล่าวถึง 13 คน ทศนคติและค่านิยมของสังคม ปัญหาคือผู้ปกครองบางส่วนยังนิยมสายสามัญมากกว่าอาชีวะ ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึง 12 คน โอกาสในการทำงานหลังจบ ปัญหาคือยังไม่มีช่องทางชัดเจนในตลาดแรงงานไทย ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึง 14 คน

4.2 วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน ที่เหมาะสมในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง: กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาทวิวุฒิ ไทย-จีน ยังต้องการการปรับปรุงในหลายมิติ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของการพัฒนากำลังคนอาชีวะสมรรถนะสูงในบริบทความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้ 6 ด้านหลัก ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน ที่เหมาะสม

ด้านข้อเสนอแนะ	สาระสำคัญของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
งบประมาณและทรัพยากร	เพิ่มการสนับสนุนจากภาครัฐ ทั้งด้านทุนการศึกษา ค่าครองชีพ และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนทางไกล
หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้	ปรับหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับอุตสาหกรรมของ ไทย-จีน และสามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้
การคัดเลือกและเตรียมความพร้อมนักเรียน	จัดทำระบบเตรียมความพร้อมด้านภาษา ทักษะชีวิต และฝึกงานก่อนเดินทาง พร้อมมีระบบติดตาม
การสนับสนุนเชิงนโยบาย	จัดทำนโยบายอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง รวมทั้ง สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานไทย-จีน
ทศนคติและค่านิยมด้านอาชีวะ	สร้างความเข้าใจใหม่ในสังคมผ่านการประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมแนะแนวเพื่อเปลี่ยนทศนคติ
โอกาสการทำงาน	พัฒนาความร่วมมือกับสถานประกอบการ จัดตั้ง ศูนย์แนะแนวอาชีพ และระบบจับคู่แรงงาน

จากตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน ที่เหมาะสม มีรายละเอียดดังนี้ งบประมาณและทรัพยากร: ควรเพิ่มการสนับสนุนจากภาครัฐ ทั้งด้านทุนการศึกษา ค่าครองชีพ และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนทางไกล หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ ควรปรับหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับอุตสาหกรรมของ ไทย-จีน และสามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ การคัดเลือกและเตรียมความพร้อมนักเรียน ควรจัดทำระบบเตรียมความพร้อมด้านภาษา ทักษะชีวิต และฝึกงานก่อนเดินทาง พร้อมมีระบบติดตาม การสนับสนุนเชิงนโยบาย ควรจัดทำนโยบาย

อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง รวมถึงสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานไทย-จีน ทักษะคิดและ ค่านิยมด้านอาชีพ ควรสร้างความเข้าใจในสังคมผ่านการประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมแนวร่วมเพื่อ เปลี่ยนทัศนคติ และโอกาสการทำงาน ควรพัฒนาร่วมมือกับสถานประกอบการ จัดตั้งศูนย์แนะแนว อาชีพ และระบบจับคู่แรงงาน

5. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน ที่เหมาะสมในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง: กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิค พระนครศรีอยุธยา

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 24 คน (ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง) พบว่า การจัดการศึกษาทวิวุฒิ ไทย-จีน มีความก้าวหน้าในด้าน ความร่วมมือระหว่างประเทศและการออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการตลาดแรงงาน ทั้งในไทยและจีน อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดและปัญหาหลายประการที่จำเป็นต้องปรับปรุงเพื่อ การดำเนินงานระยะยาว สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ สามารถจำแนกได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปประเด็นสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ

ประเด็น	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการ
งบประมาณ	ได้ทุนบางส่วนจาก รัฐบาลจีน	ค่าครองชีพและ เดินทางสูง	สนับสนุนค่าใช้จ่าย เพิ่มเติม
หลักสูตร	บูรณาการหลักสูตร ไทย-จีน	โครงสร้างและภาษาต่าง กัน	พัฒนาหลักสูตรร่วม
การคัดเลือกนักเรียน	รับสมัครตามสมัครใจ	นักเรียนขาดพื้นฐานภาษา และทักษะ	คอร์สเตรียมภาษาจีน และทักษะชีวิต
นโยบายรัฐ	มีแนวทางจากสำนักงาน	ขาดความชัดเจนและต่อ เนื่อง	นโยบายระดับชาติ ที่ชัดเจน
ทัศนคติของสังคม	ความสนใจเพิ่มขึ้น	ครอบครัวบางส่วนยังลังเล	สร้างภาพลักษณ์บวก
โอกาสในการทำงาน	ฝึกงานในจีนหลังจบ	โอกาสในไทยไม่ครอบคลุม	ร่วมมือกับบริษัท ในไทย-จีน

จากตารางที่ 3 สามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน มีสภาพปัจจุบันที่ได้รับทุนบางส่วนจากรัฐบาลจีนและมีการบูรณาการหลักสูตรรวมถึงการรับนักเรียนตามสมัครใจ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาสำคัญคือค่าครองชีพและค่าเดินทางสูง, โครงสร้างหลักสูตรและภาษาต่างกัน, นักเรียนขาดพื้นฐาน, นโยบายรัฐขาดความชัดเจน, ครอบครัวยังลังเลต่อสายอาชีพ และโอกาสการทำงานในไทยไม่ครอบคลุม ดังนั้นจึงมีความต้องการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม, พัฒนาหลักสูตรร่วม, มีคอร์สเตรียมภาษาและทักษะชีวิต, นโยบายระดับชาติที่ชัดเจน, สร้างภาพลักษณ์บวกให้สังคม, และร่วมมือกับบริษัทไทย-จีนเพื่อสร้างโอกาสทำงาน

5.1.2 วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน ที่เหมาะสมในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง: กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา

การศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาทวิวุฒิ ไทย-จีน สามารถสังเคราะห์ได้เป็น 6 ประเด็นหลัก ดังนี้

1) การเพิ่มงบประมาณและจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม ทั้งทุนการศึกษา ค่าครองชีพ ค่าเดินทาง และค่าใช้จ่ายในการฝึกปฏิบัติงาน รวมถึงเทคโนโลยีเพื่อการเรียนทางไกล

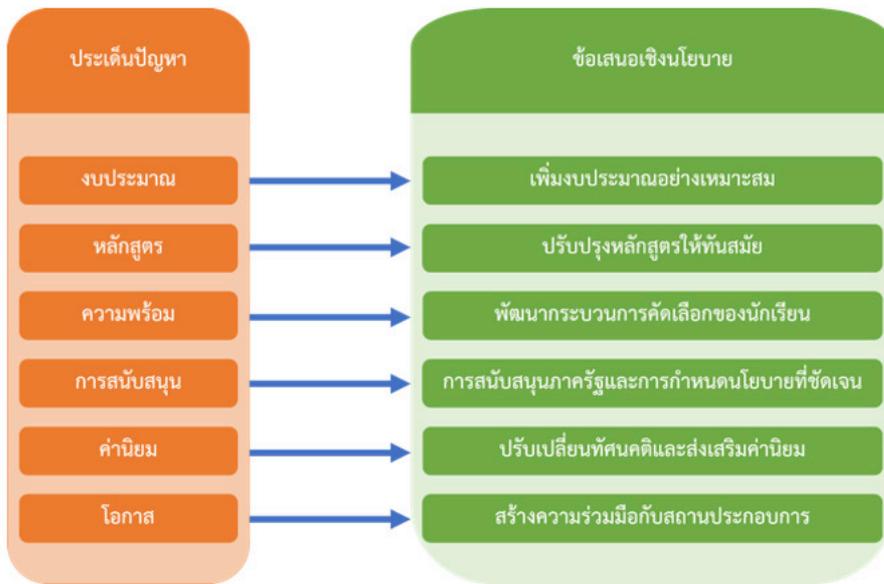
2) การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นมาตรฐานสากล หลักสูตรควรสอดคล้องกับมาตรฐานอุตสาหกรรมไทย-จีน มีความทันสมัย ยืดหยุ่น และบูรณาการองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและแนวโน้มอุตสาหกรรมอนาคต

3) การพัฒนากระบวนการคัดเลือกและการเตรียมความพร้อมนักเรียน ควรกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจน พร้อมมีคอร์สเตรียมภาษา ทักษะชีวิต และการฝึกงานในประเทศก่อนเดินทางไปจีน รวมถึงระบบติดตามและให้คำปรึกษาตลอดโครงการ

4) การสนับสนุนเชิงนโยบายและความร่วมมือระหว่างประเทศ ภาครัฐควรกำหนดนโยบายที่ต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม พร้อมส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานไทย-จีน เพื่อสร้างระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5) การปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมของสังคม ควรรณรงค์สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของอาชีวศึกษาและโอกาสทางอาชีพ เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อการศึกษาทวิวุฒิ

6) การสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ พัฒนาความร่วมมือกับสถานประกอบการทั้งไทยและจีน จัดตั้งศูนย์แนะแนวอาชีพและระบบจับคู่แรงงาน เพื่อเพิ่มโอกาสการทำงานให้กับผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา

ภาพที่ 2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน

จากการศึกษาพหุองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย “การจัดการศึกษารูปแบบทวิวุฒิ ไทย-จีน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา: การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอเชิงนโยบาย” พหุองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญในด้านข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา สมรรถนะสูง โดยสรุปเป็น 6 ด้านหลัก ได้แก่

1. การเพิ่มงบประมาณและจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือทุนการศึกษา ค่าครองชีพ ค่าเดินทาง และการฝึกปฏิบัติงาน รวมถึงส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสำหรับการเรียนออนไลน์
2. การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและเป็นมาตรฐานสากล หลักสูตรต้องสอดคล้องกับมาตรฐานอุตสาหกรรมของไทยและจีน มีการบูรณาการองค์ความรู้เทคโนโลยีใหม่ และแนวโน้มอุตสาหกรรม พร้อมทั้งมีความยืดหยุ่นรองรับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน
3. การพัฒนาระบบการคัดเลือกและเตรียมความพร้อมของนักเรียน ควรมีเกณฑ์คัดเลือกที่ชัดเจน พร้อมระบบเตรียมความพร้อมด้านภาษาและทักษะชีวิต รวมถึงการฝึกงานภายในประเทศก่อนส่งไปเรียนต่อ และระบบติดตามช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
4. การส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐและการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ภาครัฐต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่อง พร้อมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานไทยและจีน เพื่อบริหารจัดการโครงการอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5. การปรับเปลี่ยนทัศนคติและส่งเสริมค่านิยมด้านอาชีวศึกษา ควรมีการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณค่าและโอกาสของการเรียนสายอาชีพ รวมทั้งจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อกระตุ้นความสนใจของเยาวชน

6. การสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงาน พัฒนาความร่วมมือกับสถานประกอบการทั้งไทยและจีน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกงานและเส้นทางอาชีพที่ชัดเจน พร้อมจัดตั้งศูนย์แนะแนวและจับคู่แรงงานสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัญหาของรูปแบบการจัดการศึกษาทวิวุฒิ ไทย-จีน ที่เหมาะสมในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง: กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา: การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอเชิงนโยบาย พบปัญหา 6 ด้าน แต่มีด้านที่มีความน่าสนใจอยู่ 3 ด้าน ดังนี้

5.2.1 ปัญหาด้านงบประมาณและค่าใช้จ่าย ผลการวิจัยพบว่า ค่าเดินทางและค่าครองชีพของผู้เรียนในโครงการทวิวุฒิ ไทย-จีนสูง ทำให้ผู้ปกครองต้องรับภาระเอง ประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ แก้วสิงห์ และคณะ [13] ที่ศึกษาการจัดการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่าโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณยังมีข้อจำกัด แม้จะได้รับงบประมาณจากหลายแหล่ง (งบประมาณแผ่นดิน งบอุดหนุน และเงินนอกงบประมาณ) แต่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการจริง ปัญหานี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ภาครัฐควรกำหนดแนวนโยบายการสนับสนุนด้านงบประมาณที่ชัดเจนและต่อเนื่อง เพื่อสร้างโอกาสที่เท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาระดับนานาชาติ

5.2.2 ปัญหาด้านหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ การปรับตัวต่อโครงสร้างหลักสูตรและภาษาเป็นอีกหนึ่งอุปสรรคที่สำคัญ นักเรียนต้องเผชิญกับความแตกต่างด้านเนื้อหาและมาตรฐานการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญ์วิริทธิ์ คำผิง [14] ที่ศึกษาการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรทวิศึกษา พบว่าปัญหาหลักอยู่ที่การโอนผลการเรียนและความไม่สอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร งานวิจัยทั้งสองสะท้อนให้เห็นว่า การบูรณาการหลักสูตรระหว่างประเทศต้องการกลไกการเทียบโอนที่เป็นมาตรฐาน รวมทั้งการเตรียมความพร้อมด้านภาษาและทักษะการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพได้เต็มที่

5.2.3 ปัญหาด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและนโยบาย นโยบายที่ไม่ชัดเจนและขาดความต่อเนื่อง เป็นอุปสรรคสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการทวิวุฒิ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรักษ์ส์ เลิศรัฐพัทธ์ [15] ที่ชี้ว่า ปัจจัยสำคัญในการผลิตและพัฒนาากำลังคนระดับอาชีวศึกษาคือ ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ทั้งในด้านการฝึกปฏิบัติหลักสูตร เครื่องมือการเรียนการสอน และการสนับสนุนเชิงนโยบาย ดังนั้น หากภาครัฐสามารถกำหนดทิศทางเชิงนโยบายที่ต่อเนื่องและมีการบูรณาการความร่วมมืออย่างจริงจัง จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาทวิวุฒิให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานได้ดียิ่งขึ้น

6. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัย พบว่าการจัดการศึกษาทวิวุฒิ ไทย-จีน มีข้อจำกัดหลายด้าน ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ หลักสูตรยังไม่สอดคล้อง ระบบคัดเลือกนักเรียนไม่ชัดเจน และความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมยังจำกัด ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

- เพิ่มงบประมาณและจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอสำหรับการสนับสนุนโครงการ
- ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานไทยและจีน พร้อมเสริมทักษะภาษาจีนและทักษะวิชาชีพ
- พัฒนาระบบการคัดเลือกนักเรียน และสร้างระบบเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
- ขยายความร่วมมือกับสถานประกอบการไทย-จีน เพื่อเพิ่มโอกาสฝึกงาน และการมีงานทำ

6.1.2 ผลการวิจัยชี้ว่าการจัดการศึกษาทวิวุฒิยังต้องการนโยบายที่มีความชัดเจน และต่อเนื่อง เพื่อความยั่งยืน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้

- กำหนดนโยบายระดับชาติที่ชัดเจน และบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ส่งเสริมการรับรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมต่อการศึกษาสายอาชีพ และทวิวุฒิ
- สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอนออนไลน์และการเรียนทางไกล อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนักเรียนในโครงการทวิวุฒิ เช่น ทักษะ ความสามารถทางภาษา และประสบการณ์ฝึกงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาผู้เรียน

6.2.2 ควรขยายการศึกษาเปรียบเทียบไปยังสถาบันอาชีวศึกษาหลายแห่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสะท้อนความแตกต่างของบริบท

6.2.3 ควรศึกษาความคิดเห็นของนายจ้างและสถานประกอบการที่รับนักศึกษาทวิวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและปรับปรุงให้ตรงกับความต้องการตลาดแรงงาน

บรรณานุกรม

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับอัปเดต 2562). <https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/2020/10/1.-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ-พ.ศ.2542-ฉ.อัปเดต.pdf>

- [2] สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570). https://www.nesdc.go.th/wordpress/wp-content/uploads/2025/02/article_file_20230307173518.pdf
- [3] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1540-file.pdf>
- [4] สำนักนโยบายปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2566). แผนขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ) ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2567–2570). <http://bic.moe.go.th/images/stories/pdf/เล่มแผนขับเคลื่อนนโยบาย รมว. ระยะ 4 ปี พ.ศ.2567 - 2570.pdf>
- [5] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework:NQF) .<https://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1683-file.pdf>
- [6] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (ไม่ปรากฏปี). กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ. <https://bsq.vec.go.th/th-th/เอกสารเผยแพร่/มาตรฐาน/มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา.aspx>
- [7] สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน). (ไม่ปรากฏปี). มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพรายอุตสาหกรรม. <https://tpqi-net.tpqi.go.th/tpqi-industrialInfo>
- [8] สำนักนายกรัฐมนตรี. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580. https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF
- [9] กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. https://www.nesdc.go.th/wordpress/wp-content/uploads/2025/02/article_file_20230307173518.pdf
- [10] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2555). ยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555–2569). <https://www.vec.go.th/Portals/0/Doc/เอกสารดาวน์โหลดนโยบาย.pdf>
- [11] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2568). มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาทวิศูมิภายใต้ความร่วมมือกับต่างประเทศ พ.ศ. 2568. <https://bsq.vec.go.th/Portals/9/Announcement-Regulations/announcement/28-02-2568.pdf>
- [12] Guest, G., Namey, E., & McKenna, K. (2017). How many focus groups are enough? Building an evidence base for nonprobability sample sizes. *Field Methods*, 29, 3–22.
- [13] ณรงค์ แก้วสิงห์, และคณะ. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารการบริหารและการพัฒนาการศึกษา*, 10(1), 112–130. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemmsu/article/download/199086/138841>
- [14] ัญญ์วรินทร์ คำผิง, และคณะ. (2567). รูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 13. <https://gs2.nsr.u.ac.th/gnru2022/proceeding/group1/36-วัชรพงศ์%20%20ฝันดีบ.pdf>
- [15] แพรภัสส์ เลิศรัฐพัชร. (2562). ความร่วมมือระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชนกับสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมในการพัฒนากำลังคนระดับอาชีวศึกษา. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 9(2), 147–168. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jkbu/article/view/219083/152612>